

Oponentský posudek na diplomovou práci

Pavel Janda: Ústavní aspekty zániku československé federace

Předložená diplomová práce má rozsah přibližně 70 stran rukopisu. Autor práci rozvrhl do tří kapitol, které dále vnitřně člení. Diplomová práce je opatřena stručným úvodem, který osvětluje motivy volby tématu (s. 6 odst. 1) s tím, že autor nemá „ambici rozšířit povědomí o událostech vedoucích k zániku společeného státu Čechů a Slováků“, ale rád by rozhodné události a jejich ústavní aspekty „popsal“ (s. 6 odst. 3). V připojeném závěru diplomant opakuje svůj záměr pokusit se nastínit, jaké byly ústavní aspekty zániku československé federace, které zde však ani neformuluje, ani nepopírá, jak by se dalo očekávat, ale popisuje stručně obsah své práce (s. 74-75).

Seznam použité literatury a pramenů obsahuje údaje o 28 knihách a časopiseckých článcích, 10 internetových odkazech a zřejmě vlastních poznámkách z přednášek z výběrového předmětu. V textu je uvedeno 224 odkazů pod čarou na uvedené prameny, za problematické však považuji, jak autor s nimi nakládá, neboť na mnoha stranách je rukopis pouze „sestaven“ kombinací volného převyprávění původního textu s případným vkládáním citací z jiného pramene (typicky použitá metoda např. s. 26-28).

Název diplomové práce by měl vyjadřovat předmět zkoumání, diplomant si téma navíc vybral ze seznamu nabízeného katedrou ústavního práva a z tohoto hlediska zřejmě pouze kapitola 3. (s. 37-73) v zásadě odpovídá zvolenému diplomovému úkolu. Na základě uvedeného názvu pak lze oprávněně očekávat, že autor provede především důkladný rozbor příslušných právních předpisů, které na dokreslení zarámuje společenskými podmínkami a politickými událostmi, jež předurčily obsah a provázely přijetí těchto dokumentů. V tomto smyslu ale práce očekávání nespĺňuje.

Vzhledem k výše uvedenému pomíjím kapitoly 1. a 2., ve kterých si autor zřejmě pro sebe ujasňoval vývoj vztahů Čechů a Slováků ve společném státě, nutno však podotknout, že tak učinil mnohem povrchněji, než tak činí kupříkladu povinná učebnice ústavního práva předepsaná na naší fakultě. Přesto ani zde nelze přehlédnout, že diplomantovi je zcela cizí práce s původními ústavními prameny, jež uvádí převážně „z druhé ruky“, což vede pochopitelně k řadě nepřesností a chyb. Namátkou např. autor důsledně označuje ústavní listinu Československé republiky z roku 1920 jako „Ústavu Československé republiky“ (s. 16n.), Mnichovská dohoda nezavazovala k „podstoupení“, ale k odstoupení části území, resp. k jeho vysídlení (s. 19), úst. dekret č. 18/1944 byl uveřejněn v Úř. věst. čl. a nikoli ve Sb. (s. 23), čl. 10-28 úst. zák. o československé federaci se netýkaly věcí, ve kterých působí orgány republik, ale naopak těch, v nichž působí orgány federace (s. 35).

Za nepřiliš logickou považuji strukturu 3. kapitoly diplomové práce nazvanou „Zánik Československa“, když podkapitolu 3.5 autor označil „Zánik federace“ (?). Zde diplomant popisuje především časový sled společenských změn po r. 1989, přičemž výklad prokládá popisem dílčích věcných problémů (Pomlčková válka; Dělbá kompetencí). Ani zde však autor bohužel nepracuje s původními prameny (např. s. 50, pokud jde o úst. zák. č. 296/1990 Sb., který má sice derogační klauzuli, avšak věcně pozitivně vypočítává federální ministerstva a další ústřední orgány státní správy).

Z hlediska lidského je snad hezké, pokud se student bezvýhradně ztotožní s názory svých oblíbených učitelů, jestliže však diplomant nekriticky převezme tvrzení o tom, že československá federace fakticky zanikla zejména schválením Ústavy SR (s. 63), logicky by měl v souvislosti se zkoumaným diplomovým úkolem vysvětlit, jakou právní povahu a důsledky pak měla po 1. září 1992 rozhodnutí federálních soudů, dále zákonodárná činnost Federálního shromáždění, působení zástupců ČSFR v mezinárodních organizacích a konec konců i to, zda tím vůbec neztrácí smysl zvolené téma diplomové práce.

Obdobně na s. 67, pokud pouze referendem mohlo podle autora dojít k legálnímu a legitimnímu zániku ČSFR, vzhledem k tomu, že se toto nekonalo, je nutné dovodit, že se tak stalo nelegálním a nelegitimním způsobem, což by měl autor též v závěrech vyargumentovat v konfrontaci s názvem práce a zde označených „ústavních aspektů“.

Materie, která měla být podle mého názoru především detailně zkoumána v rámci zvoleného diplomového úkolu je naznačena na s. 68-72, i když je pro mě nepřijatelné a těžko pochopitelné, že diplomant například nepovažoval za nutné zmínit schůzi FS 17. prosince 1992 včetně závěrů, ke kterým dospěla.

Jen na okraj dodávám, že celá práce by si zasloužila pečlivější korekturu.

Diplomová práce má být završením studia na Právnické fakultě UK. Z předloženého textu je zřejmé, že autor dokáže shromáždit literaturu týkající se zvoleného tématu, avšak výsledkem nemá být pouhé sestavení textu z úryvků prací různých autorů. Naopak oprávněně lze očekávat zejména prokázání schopnosti pracovat s texty právních předpisů, kriticky je analyzovat a uvádět je do vzájemných souvislostí.

Diplomovou práci Pavla Jandy přes výše uvedené doporučuji k ústní obhajobě s tím, že nejsem přesvědčena, že vady koncepce práce, stejně jako podle mého názoru nedostatečný způsob zpracování zvoleného tématu lze v jejím průběhu uspokojivě zhojit.

V Praze 27. října 2010

JUDr. Věra Jirásková, CSc.
Katedra ústavního práva